

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/70/2020
Identifikačné číslo spisu:	5101899814
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:5101899814.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovej, v spore žalobcu: KORATA, s.r.o., so sídlom Divina 451, IČO: 43 913 229, právne zastúpeného JUDr. Michalom Krnáčom, advokátom so sídlom Žilina, Vojtecha Tvrdeho 793/21, proti žalovaným: 1/ G.R.F., spol. s r.o., so sídlom Žilina, Horný Váľ 9, IČO: 36 374 067, 2/ E. Q. V., nar. XX.X.XXXX, 3/ F. V., nar. XX.X.XXXX, žalovaní 2/, 3/ bytom V.Á. S. W., W. XXX/XX, všetci žalovaní zastúpení spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Chlapík s. r. o., so sídlom Žilina, Sládkovičova 167/13, o žalobe žalobcu proti žalovanému 1/ o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 4.796,39 eur s príslušenstvom a o žalobe žalobcu proti žalovaným 2/, 3/ o náhradu škody - ušlého zisku eventuálne o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 48.256 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 9C/223/2001, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 22. augusta 2019 sp. zn. 10Co/256/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovaný 1/ má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina čiastočným rozsudkom č. k. 9C/223/2001-1024 zo dňa 30. novembra 2017 rozhodol o časti predmetu sporu - o nároku žalobcu proti žalovanému 1/ - tak, že žalobu proti žalovanému 1/ v celom rozsahu zamietol (výrok I.). Predmetom žaloby žalobcu vo vzťahu k žalovanému 1/ bol nárok o uloženie povinnosti žalovanému 1/ vydať bezdôvodné obohatenie vo výške 4.796,39 eur s úrokom z omeškania vo výške 17,6 % za čas od 26.9.2008 do zaplatenia. Pokiaľ ide o nárok žalobcu voči žalovaným 2/, 3/, tohto sa čiastočný rozsudok netýka (ostal predmetom konania).

1.1. Súd prvej inštancie v poradí druhým rozsudkom po doplnení prečítaním svedeckej výpovede E. L. Ď. (pôvodného žalobcu) z pojednávania zo dňa 28.1.2010 dospel k záveru, že subjektívna dvojročná premlčacia doba žalobcovi (jeho právnenému predchodcovi) pre uplatnenie nároku voči žalovanému 1/ tak, ako ho žalobca jednoznačne skutkovo a právne v žalobe vymedzil, včítane jeho výšky (spôsobom svedčiacim o jeho kvalifikovanej vedomosti o existencii bezdôvodného obohatenia) začala plynúť súčasne so súdom stanoveným začiatkom objektívnej premlčacej doby dňa 11.2.1999. K premlčaniu

žalovaného nároku došlo márnym uplynutím subjektívnej dvojročnej premlčacej doby podľa § 107 ods. 1 Obč. zák. dňom 11.2.2001, t. j. ešte pred uplatnením nároku žalobcu žalobou podanou na súde 17.4.2001. Preto bez ohľadu na eventuálnu opodstatnenosť nároku, vzhľadom na žalovaným 1/ uplatnenú námietku premlčania, žalobu zamietol.

1.2. O trovách prvoinštančného konania okresný súd rozhodol tak, že žalovanému 1/ priznal proti žalobcovi nárok na ich náhradu v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady sa rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník (výrok II.). Vychádzal z plného úspechu žalovaného 1/ v spore (§ 255 ods. 1 v spojení s § 262 CSP).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 22. augusta 2019 sp. zn. 10Co/256/2018 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (prvý výrok) a vyslovil, že žalovaný 1/ má voči žalobcovi nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania v rozsahu 100 % (druhý výrok).

2.1. V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že žalobca v žalobe jednoznačne vymedzil nároku čo do výšky, ako aj čo do skutkového a právneho dôvodu (žalovaní 2/, 3/ prenajímajú nehnuteľnosti žalovanému 1/, ten ich zasa prenajíma /podnájom/ tretím osobám/podnikateľským subjektom, ktoré od 1.9.1998 do 31.3.2001 zaplatili na nájomnom sumu 2.040.600 Sk, ktorá suma predstavuje bezdôvodné obohatenie). Vo vzťahu k žalovanému 1/ je preto relevantným obdobím, obdobie od 1.9.1998 do 4.2.1999 a výška nároku je 4.796,39 eur s príslušenstvom.

2.2. Skonštatoval, že okresný súd po doplnenom dokazovaní správne rozhodol o nároku žalobcu voči žalovanému 1/, keď náležite stanovil začiatok plynutia subjektívnej 2-ročnej premlčacej doby pre uplatnenie nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia, nakoľko výpoveďou svedka E.. Ď. na pojednávaní dňa 28.1.2010 (č. l. 391 až 394 spisu) bolo preukázané, že menovaný ako pôvodný žalobca mal vedomosť o výške nájomného minimálne pred 1.9.1998, keď nehnuteľnosti odovzdal E.. V. V žalobe totiž jednoznačne vymedzil svoj nárok voči žalovaným 1/ až 3/ ako zaplatenie sumy 2.040.600 Sk, pričom sa jedná o nájomné, ktoré žalovaným platili tretie subjekty (žalobcom v žalobe presne označené) z titulu nájmu. Je zrejmé, že pokiaľ žalobca odvodzoval svoj nárok, resp. jeho výšku, od výšky nájomného, ktoré platili tretie subjekty žalovaným 1/ až 3/ ako prenajímateľom, vychádzal zo „starých“ nájomných zmlúv, ktoré mal sám ešte predtým uzatvorené s nájomcami. Ide preto o kvalifikovanú vedomosť z pohľadu konštrukcie inštitútu bezdôvodného obohatenia.

2.3. Pokiaľ k námietke odvolateľa týkajúcej sa nových nájomných zmlúv, krajský súd poukázal na skutkové vymedzenie žalobného nároku pôvodným žalobcom. Skutočnosť, že žalobca v priebehu konania doplnil/pozmenil svoju skutkovú argumentáciu tvrdeniami o nových nájomných zmluvách a súvisiacimi okolnosťami zhodnotil ako právne irelevantné, keďže nedošlo k pripusteniu zmeny žaloby.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom žiadal, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

3.1. Dovolateľ v dovolaní namietal, že nesprávnym procesným postupom súdu mu bolo znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Uviedol, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nespĺňa zákonnú požiadavku riadneho súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu a inú právnu ochranu. Výtkol odvolaciemu súdu, že napriek jeho argumentácii uvedenej v odvolaní sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie o premlčaní jeho nároku bez toho, aby sa s týmito námietkami zaoberal. Dôvody, pre ktoré nie je možné so závermi súdov vyslovenými v základnom konaní súhlasiť, spočívajú v skutočnosti, že nemajú oporu v zistenom skutkovom stave veci a sú v rozpore so zákonnou úpravou a judikatúrou. Namietal, že súdy si nesprávne vykladajú okolnosti potrebné k naplneniu podmienok pre počiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia. Poukázal na rozhodnutia NSSR (zo dňa 1.5.203 sp. zn. 1Cdo/67/2011, zo dňa 23.2.2011 sp. zn. 5Cdo/121/2019 ako aj stanovisko NSSR Cpj 48/85), podľa ktorých platí, že oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenie z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr. Tvrdil, že od týchto rozhodnutí sa odvolací súd odchyľil. Súčasne aj uviedol, že obdobná právna otázka, ktorá je predmetom daného konania, t. j. posúdenie počiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty v obdobnom

případe ešte nebola v rozhodovacej praxi NSSR riešená.

4. Žalovaní navrhli dovolanie odmietnuť, pretože vady zmätočnosti dovolateľ neodôvodnil a nepreukázal a dovolanie z dôvodov podľa § 421 CSP je zmätočné.

5. Dovolateľ v replike k vyjadreniu žalovaných uviedol, že na dovolaní, ktoré má všetky náležitosti, trvá.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) (ďalej aj „najvyšší súd“ príp. „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 ods. 1 písm. f/ CSP

7. Dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP a namietal, že sa odvolací súd nezaoberal všetkými odvolacími dôvodmi. Dovolací súd preto, vychádzajúc z obsahu dovolania, skúmal existenciu tzv. vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Ak totiž dovolanie z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z vád uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. zmätočnosť rozhodnutia) neznamena len splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť. Dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či napĺňa záruky garantujúce, že výkon spravodlivosti v danom prípade nie je arbitrárny (svojvoľný), teda takého práva strany sporu na odôvodnenie rozhodnutia, ktoré je imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces i práva na súdnu ochranu.

8. Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach, aktuálne napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 zo dňa 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

9. Dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Oba súdy v základnom konaní dospeli k záveru, že nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovanému 1/ je premlčaný, pretože subjektívna dvojročná premlčacia doba začala plynúť dňa 11.2.1999, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok NSSR zo dňa 28.1.1999 sp. zn. 7SŽ/100/98 o zrušení rozhodnutia o príklepe, ktorým nadobudol vlastnícke práva k nehnuteľnosti vedenej na LV č. XXX v k. ú. Ž.. Týmto dňom žalovaný 1/ už nemal nárok na nájomné vyplácané mu z

nájomných (podnájomných zmlúv) na danú nehnuteľnosť a na úkor právneho predchodcu žalobcu ako vlastníka nehnuteľnosti mu vzniklo bezdôvodné obohatenie. Žaloba bola podaná 17.4.2001, teda po uplynutí dvojročnej premlčacej doby (22. - 27. rozsudku odvolacieho súdu). Odvolací súd zdôraznil, že (pôvodný) žalobca pri vymedzení/specifikovaní výšky bezdôvodného obohatenia (žalobného nároku) vychádzal z jemu známej výšky nájomného, nakoľko zmluvy o nájomnom sám uzatváral. Ide preto o kvalifikovanú vedomosť z pohľadu konštrukcie inštitútu bezdôvodného obohatenia. Z určujúceho hľadiska potom práve a len tieto sumy, t. j. to nájomné, ktoré poberal pôvodný žalobca, a ktoré následne („namiesto“ žalobcu/vlastníka) preberal žalovaný 1/, môžu predstavovať v čase podania žaloby taký majetkový prospech, ktorý zodpovedá vymedzeniu (hypotéze) bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 ods. 2 OZ.

10. Dovolací súd nezistil pochybenie ani vo vyhodnotení skutkového stavu ohľadom záveru o okamihu, kedy právny predchodca žalobcu nadobudol vedomosť o osobe obohateného a rozsahu bezdôvodného obohatenia. Je nepochybné, že právny predchodca žalobcu E.. L. Ď. (vypočutý v konaní ako svedok) okamihom opätovného nadobudnutia vlastníctva k nehnuteľnostiam vedel, aká je výška nájomného, ktorú prenájomcovia platia na základe nájomných zmlúv, ktoré mal uzatvorené v minulosti. Skutočnosť, že neskôr tvrdil, že toto nájomné bolo vyššie na základe nových zmlúv uzatvorených žalovaným 1/, na začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby vplyv nemá. Právny predchodca žalobcu totiž 11.2.1999 vedel, aká je minimálna výška bezdôvodného obohatenia žalovaného 1/, a preto ju mohol uplatniť žalobou včas.

11. Z odôvodnení oboch rozhodnutí sú zrejmé právne úvahy odvolacieho i prvoinštančného súdu, ktoré viedli k prijatiu konečného záveru v prejednávanej spore. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnili objektívne uspokojivým spôsobom, pričom to rozhodne nie je tento prípad. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštalácie (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolatelia sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o zjavné neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

12. Dovolací súd poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštalácie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštalácie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštalácie a druhej inštalácie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod) a či konajúci súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd uvádza, že tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

13. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania v danej veci aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP,

podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolateľ tvrdí, že otázkou, od posúdenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, bola otázka posúdenia okamihu, kedy sa oprávnený dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia o osobe obohateného.

13.1. Otázka počiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia bola riešená vo viacerých rozhodnutiach dovolacieho súdu. Už dobová judikatúra (R 25/1986) ešte vo vzťahu k neoprávnenému majetkovému prospechu, ktorý termín bol neskôr nahradený bezdôvodným obohatením, vyslovila právny názor, podľa ktorého pre začiatok behu subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná, nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bol získaný neoprávnený majetkový prospech a kto ho získal. Pritom nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o získaní tohoto prospechu na jeho úkor dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti prípadne aj skôr.

13.2. Na tento názor nadviazala judikatúra aj pri riešení totožnej otázky v súvislosti s inštitútom bezdôvodného obohatenia. Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/145/2004 ako aj sp. zn. 5Cdo/121/2009 z 23.2.2011 vyslovil, že pre začiatok behu dvojročnej subjektívnej premlčacej doby je rozhodný deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal. Pre záver dozvedieť sa o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a o tom, kto ho získal, je vždy rozhodujúce zistenie skutkového stavu v konkrétnom prípade.

13.3. Aj v rozsudku zo dňa 1.5.2013 sp. zn. 1Cdo/67/2011 dospel dovolací súd k rovnakému záveru, že oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr. To, kedy sa oprávnený dozvedel (dospel k záveru), ako takýto jeho nárok, vyplývajúci z týchto skutkových okolností, možno právne kvalifikovať, nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantné.

14. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ neopodstatnene tvrdí dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, majúca za to, že odvolací súd sa pri vyriešení otázky počiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

14.1. Dovolací súd v prvom rade poukazuje na to, že súd prvej inštancie a odvolací súd rozhodli na báze toho, že skutočnú, nie iba predpokladanú vedomosť o osobe obohateného - žalovaného 1/ a o výške bezdôvodného obohatenia (v minimálnom rozsahu) právny predchodca žalobcu získal okamihom opätovného nadobudnutia vlastníctva k nehnuteľnostiam.

15. Dovolací súd z vyššie uvedených dôvodov uzatvára, že právne závery, ktoré sú vyjadrené v napadnutom rozsudku, nenasvedčujú o tom, že by sa odvolací súd odklonil od všeobecných konštatovaní a právnych záverov dovolacieho súdu vyjadrených vo vyššie citovaných rozhodnutiach, práve naopak v plnom rozsahu ju rešpektovali. Pri riešení otázky počiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby plne rešpektovali judikatúru a pri stanovení rozhodného okamihu pre počiatok jej plynutia vychádzali z okolností konkrétného prípadu.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP

16. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolací súd uvádza, že toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku (nie skutkovú otázku), ktorú odvolací súd riešil, t. j. vysvetlil jej podstatu a uviedol súvisiace právne úvahy spolu s dôvodmi, pre ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie a dovolací súd zároveň ešte túto právnu otázku neriešil.

17. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním

skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť, či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

18. Dovolateľ formuloval otázku, ktorá ešte nebola v praxi dovolacieho súdu riešená nasledovne: „posúdenie počiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty, ktorá je predmetom daného konania.“ Takto nastolená právna otázka uvedené kritérium právnej otázky nespĺňa a jej formulácia opomína základné závery rozhodujúce pre právne úvahy odvolacieho (i prvoinštančného) súdu.

19. Dovolací súd uvádza, že pokiaľ súd na základe výsledkov dokazovania vykonaného listinnými dôkazmi a výsluchom svedka zisťuje, kedy obohatený prestal mať nárok na plnenie z nájomného vzťahu, kedy sa o tom dozvedel žalobca a aká bola vedomosť žalobcu o výške nájomného (a to aj v minimálnom rozsahu) a v spojitosti s tým posudzuje počiatok plynutia premlčacej doby, sú výsledkom tohto zisťovania skutkové závery. Skutkový záver súdu o tom, že dňom 11.2.1999, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok NSSR zo dňa 28.1.1999 sp. zn. 7Sž/100/98 o zrušení rozhodnutia o príklepe, ktorým nadobudol vlastnícke práva k nehnuteľnosti vedenej na LV č. XXX v k. ú. Ž., žalovaný 1/ už nemal nárok na nájomné vyplácané mu z nájomných (podnájomných zmlúv) na danú nehnuteľnosť a na úkor právneho predchodcu žalobcu ako vlastníka nehnuteľnosti mu vzniklo bezdôvodné obohatenie, vedie k právnenému záveru súdu, že pre počiatok plynutia premlčacej doby je rozhodný deň 11.2.1999, čo znamená, že žalobou podanou dňa 17.4.2001 bol nárok žalobcu uplatnený po jej uplynutí (§ 107 OZ).

20. Je zrejmé, že žalobca v danom prípade vo väzbe na § 421 ods. 1 písm. b/ CSP síce argumentuje nesprávnym právnym posúdením, avšak len v tom zmysle, že ak by odvolací súd vyšiel zo správne zisteného skutkového stavu (teda, ak by vedomosť žalobcu o skutočnej výške nájomného vyplácaného obohatenému v rozhodnom období interpretoval ako skutočnú vedomosť o osobe a výške bezdôvodného obohatenia), nevyhnutne by musel dospieť k odlišnému právnenému posúdeniu, teda k záveru, že nárok bol uplatnený včas. Vzhľadom na to, že dovolateľom takto namietnuté boli skutkové (nie právne) okolnosti, dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu nie je prípustné ani podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

21. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie je vzhľadom na uvedené nedôvodné, a preto ho dovolací súd ako celok zamietol (§ 448 CSP).

22. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 rovnakého zákona. V dovolacom konaní bol plne úspešný žalovaný 1/, preto mu dovolací súd priznal náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

23. Tento rozsudok prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.